

Mavasi

Kor

romar

Jessica
An

awiri
kubra
bodur

Otelden çıktığımızda Tokyo’da her ekim ayında olduğu gibi hafif ve güzel bir yağmur yağıyordu. Uzağa gitmiyoruz” dedim, dün yaptığımız gibi sadece istasyona gideceğiz. Sonra da iki trene binecek, birkaç ufak sokak boyunca yürüyecek ve müzeye varacağız. Çıkarıp şemsiyemi açtım ve montumun fermuarını çektim. Henüz sabahın erken saatleriydi ancak sokak, çoğu bizim gibi istasyona doğru gitmek yerine istasyondan uzaklaşan insanla doluydu. Bu arada annem, bu insan akışının bir sele dönüştüğünü, sanki ayrılırsak buluşmayı başaramayacağımızı ve daha da uzaklaşmaya devam edeceğimizi hissetmiş gibi bana yakın durdu. Yağmur hafif hafif, durmadan yağmaya devam ediyordu. Yerde ince bir su tabakası kalıyordu ardında; balçık gibi değil de yalnızca dikkatle bakarsanız fark edeceğiniz bir dizi küçük karo gibi.

Biz bir gece öncesinden varmıştık. Uçağım anneminkinden bir saat önce indiğinden annemi havaalanında bekledim. Bir şeyler okumak için çok yorgundum ama

çantalarımı topladım, bize hızlı trenlerden birine iki biletle bir şişe su alıp ATM'den biraz para çektim. Daha fazla bir şey alsam mı, diye düşündüm, belki biraz çay ya da yiyecek gibi şeyler, ama annemin indiğinde kendini nasıl hissedeceğini bilmiyordum. Yolcu kapısından çıktığında yüzünü net göremezken uzaktan bile olsa duruşundan, yürüyüşünden onu hemen tanıdım. Yakından, inci düğmeli kahverengi gömleği, özel kesim pantolonu ve yeşim taşından aksesuarlarıyla hâlâ giyimine özen gösterdiğini fark ettim. Her zaman böyleydi. Kıyafetleri pahalı değildi ama kesimi, duruşu ve kumaşının ince eşleşmesine kadar her şeyi özenle seçilmişti. Yirmi ya da otuz yıl önceki filmlerden çıkmış, iyi giyimli bir kadını andırıyordu; aynı anda hem demode hem de şıktı. Çocukluğumdan hatırladığımın aynısı büyük bir valizi olduğunu gördüm. Onu odasındaki dolabın üzerinde saklamıştı, öyle belli belirsiz görünür, çoğunlukla kullanılmazdı, yalnız babası ve ardından erkek kardeşi öldüğünde Hong Kong'a gittiği zamanki gibi birkaç seyahati için yerinden indirmişti. Üzerinde koca bir iz vardı ve hâlâ yeni gibi görünüyordu.

Bu yılın başlarında ondan benimle Japonya'ya bir geziye gelmesini istemiştim. Artık aynı şehirde yaşamıyorduk ve iki yetişkin olarak birlikte hiç uzağa gitmemiştik; ama adını koyamadığım bir sebepten

bunun çok önemli olduğunu hissetmeye başlıyordum. Başta isteksizdi, ısrar edince en sonunda kabul etmek zorunda kalmıştı. Öyle çok bir şey dememişti ama kabul etmişti nihayetinde. Biraz daha belli belirsiz itiraz etmesinden ya da telefonda ona sorduğumda şüpheye düşmesinden, yalnızca bu hareketlerinden bile sonunda geleceğinin sinyalini verdiğini biliyordum. Gitmek için Japonya'yı seçmişim çünkü oraya daha önce gitmişim. Annemin hiç gitmemiş olmasına rağmen onun Asya'nın başka bir bölgesini keşfetme konusunda daha rahat olabileceğini düşünmüştüm. Ve belki de ikimizin de birer yabancı olmasının bir şekilde bizi eşit konuma getireceğini hissediyordum. İkimizin de daima en sevdiği mevsim olduğu için sonbaharda gitmeye karar vermişim. O zaman, neredeyse her şeyin bitmiş olduğu sezon sonu, parkların ve bahçelerin en güzel zamanları olurdu; ancak hala tayfunların yaşandığı bir zaman olacağını hiç tahmin etmemiştim. Hava durumu raporunda birkaç uyarı vardı zaten ve biz vardığımızdan beri de durmadan yağmur yağıyordu.

İstasyonda anneme metro kartını verdim ve turnikelerden geçtik. İçeride, isim ve renkleri bir gece önceden haritada işaretlediklerimle eşleştirmeye çalışarak ihtiyacımız olan tren hattı ve platformunu aradım. Sonunda doğru bağlantıyı buldum. Platformda uçağa binmek için sıraya girmemizi gösteren yer işaretlen-

mişti. Yavaşça yerimize oturduk ve tren birkaç dakika içinde geldi. Kapıya yakın boş bir koltuk vardı, yanında durup durakların bizi geride bırakışını izlerken ona oraya oturması gerektiğini işaret ettim. Şehir griydi, betonla kaplıydı, yağmurdan donuklaşmıştı ama bu durum bana hiç de yabancı gelmedi. Binaları, üst geçitleri, tren hatlarını, her şeyin şeklini tanıdım ama detayları, malzemeleri, hepsi tamamen farklıydı ve beni kendine çekmeye devam eden bu küçük ama anlamlı değişikliklerdi. Yaklaşık yirmi dakika sonra daha küçük bir hatta ve daha az kalabalık bir trene geçtik, bu sefer annemin yanına oturabildim. Banliyö- lere varana ve onlar beyaz duvarları, düz çatıları ve yol kenarlarına park edilmiş kompakt arabaları olan evler haline gelene kadar yüksekliği gittikçe alçalan binaları izledim. En son burada olduğum zaman aklıma geldi, Laurie ile birlikteydim ve annemi düşünüyordum. Ve şimdi burada onunlaydım, onu, sabahtan akşama kadar şehirde nasıl koşturduğumuzu, gördüğümüz her şeyi almamızı düşünüyordum. Bu gezi boyunca tekrar deli gibi ve heyecanlı, durmadan gülen, konuşan ve her şeyin fazlasını isteyen iki çocuk gibiydik. Azıcık da olsa bunun bir kısmını annemle paylaşmayı düşündüğümü anımsadım. Bu yolculuktan sonra sanki bilinçaltımda bunun için plan yapıyormuşçasına Japonca öğrenmeye başlamıştım.

Bu sefer yapraklarla kaplı sessiz bir sokağın girişine çıktık. Binaların çoğu yolun hemen yukarısına inşa edilmişti ama insanlar boş buldukları yere küçük saksılar içinde şakayık ya da bonsai koymuşlardı. Ben çocukken biz de ince ayaklı, beyaz, kare bir saksıda bonsai yetiştirmiştik. Annemin onu para verip aldığını sanmıyorum; yani büyük ihtimalle uzun süre saklayıp baktığımız bir hediye falan olmalıydı. Neden bilmiyorum ama çocukken ondan hoşlanmadığımı hatırlıyorum. Belki de neredeyse bir resim gibi çok detaylı o küçük ağacın doğal durmadığını ya da yalnız olduğunu, bir ormanda olması gerekiyormuş da burada tek başına büyüyormuş gibi görüldüğünü düşündüğümdendir.

Yürürken duvarı yarı saydam cam tuğlalardan, yüze-yiyse mantar renginde bir binanın yanından geçtik. Önümüzde bir kadın sokaktaki yaprakları toplayıp bir torbaya dolduruyordu. Bir aralık annemin, benim henüz görmediğim yeni dairesi hakkında konuştuk. Kısa süre önce çocukluğumuzun geçtiği evden ayrılmış ve ablamın yaşadığı yere, torunlarına daha yakın olan banliyölerde küçük bir binaya taşınmıştı. Ona orayı beğenip beğenmediğini, sevdiği yiyecekleri alabileceği dükkânlar olup olmadığını ve yakınlarda arkadaşı var mı diye sordum. Sabahları kuşların çok yüksek sesle öttüğünü söyledi. İlk başta onları çığlık atan çocuklar sanmış, her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol

etmek için de dışarı çıkıp sesleri tekrar dinlemiş. Sonra da seslerin kuşlardan geldiğini fark etmiş ama onları aradığında ağaçlarda yoklarmış. Dışarıda büyük arazi blokları, otoyollar vardı. Etrafınızdaki tüm o evlere rağmen kimseyi görmeden uzun uzun yürüyebilirdiniz.

İleride bir park olduğunu fark ettim ve telefonumdan haritaya baktım. Anneme, Oradan geçelim, dedim, müzeye olan uzaklığı hemen hemen aynıydı. Yolda bir yerde yağmur kesildi, biz de şemsiyelerimizi indirdik. Park içeriden koyu bir gölgelik ve dolambaçlı patikalarla oldukça genişti. Çocukluğumda parkların böyle olmasını hayal ederdim; ağaçlarla dolu, loş ve ıslak, dünya içinde bir dünya daha... Mavi metal kenarları olan metal kaydıraklı, yüzeyinde hâlâ büyük, iri yağmur damlacıkları olan loş bir oyun alanını geçtik. Bir dizi küçük dere ağaçların arasından kıvrılarak geçiyor, kesiyor ve ayrılıp tekrar bir diğeriyle birleşiyordu. Yassı taşlar suyu küçük kanyonlar, dağlar gibi kırıyor ve ortaya Uzakdoğu'nun kartpostallarında ya da yolculuk çekimlerinde gördüğünüz türden ufak, dar köprüler çıkıyordu.

Yola çıkmadan önce yeni bir Nikon fotoğraf makinesi almıştım. Dijital olmasına rağmen üç küçük kadranı, bir cam vizörü ve diyaframı ayarlamak için parmaklarınızla çevirebileceğiniz küçük bir lensi vardı. Bana

amcamın Hong Kong'daki gençlik yıllarında aile fotoğrafları çekmek için kullandığı kamerayı hatırlamıştı. O fotoğraflardan bazıları hâlâ annemde durur. Çocukken onlara sık sık bakardım, onların ardında yatan hikâyelerini dinler, bazen orada yakaladığım sudaki bir yağ damlası gibi, yüzeyde parlak bir delik açan renk benekleriyle büyülenirdim. Annem ve dayım neredeyse sıradan bir karı koca gibi poz verirken, fotoğraflar bana eski dünya zarafetine sahipmiş gibi geldi: Annem oturmuş, dayım annemin omzunun arkasında dikiliyor, saçları düz bir şekilde toplanmış, desenli bir elbise veya ütülü beyaz bir gömlek giyiyor ve arkalarında Hong Kong'un sokakları ile gökyüzü boğucu ve ıslak görünüyordu. Bir süre sonra bu fotoğrafları tamamen unuttum ve ancak altı yıl sonra kız kardeşimle birlikte annemin dairesindeki eşyaları temizlerken sarı zarflar ve küçük albümlerle dolu bir ayakkabı kutusunda tekrar buldum.

Hemen kamerayı çıkardım, pozlamayı ayarladım ve gözümü vizöre dayadım. Aramızdaki mesafenin değiştiğini hisseden annem döndü ve ne yaptığımı anladı. Hemen basmakalıp bir poz aldı: Ayaklar bitişik, sırt düz, eller kenetlenmiş. Böyle iyi mi, diye sordu, yoksa şurada, ağaca yakın mı durayım? Aslında farklı bir şey yakalamak, düşünceleriyle baş başa kaldığı sıradan zamanlardaki o yüzünü görmek istemiştım ama yine

de güzel göründüğünü söyledim ve fotoğrafı çektim. Beni çekip çekmeyeceğini sordu ama hayır dedim, devam etsek iyi olur.

Geziden önceki haftalarda annemin neler görmek isteyeceğini düşünerek, tapınaklar, ormanlık parklar, galeriler, savaştan sonra kalan birkaç eski ev gibi çeşitli noktaları tespit etmekle saatler harcamıştım. Adresleri, açıklamaları ve mekânların açılış zamanlarının kayıtlı olduğu büyük bir dosyayı dizüstü bilgisayarına kaydetmiş, birçok şey ekleyip çıkarmıştım. Buradaki zamanımı en iyi şekilde değerlendirmek istediğim için her şeyi doğru denk getirmeye özen göstermek istemiştim. Müzeyi bana bir arkadaşım tavsiye etmişti. Ünlü bir heykeltıraşın inşa ettiği savaş öncesinden kalan büyük bir evin parçasıydı. Ev hakkında internette çok şey okumuştum ve görmeyi dört gözle bekliyordum. Telefonumu üst üste kontrol ettim ve buraya dönersek müzenin bulunduğu sokağa kısa sürede varacağımızı söyledim. Yürürken çok fazla ayrıntı vermemeye, keşfedilecek şeyler bırakmaya dikkat ederek anneme neyle karşılaşacağını biraz açıkladım.

Yolda çocukların sabah molasını yaptıkları bir okulun kapısından geçtik. Büyük ihtimalle yaşlarını ya da kaçınıcı sınıfta olduklarını göstermek için küçük renkli şapkalar takıyorlardı ve yüksek sesle, özgürce oynuyor-

lardı. Okul bahçesi temizdi, oyuncaklar pırıl pırıldı ve birkaç öğretmen de etrafta durmuş sakince onları izliyordu. Annemin bizi o Katolik okuluna tam olarak eğitim kalitesi için değil de ekose yün etekler, mavi kaplı İnciller ve kendisi için istemesi ve düşünmesi öğretilen bu gibi olaylar için yazdığını düşündüm. Sonra da annemin de bunu düşünüp düşünmediğini merak ettim. Orada birkaç yıl geçirdikten sonra hem kız kardeşim hem de ben burs kazanmış ve lisenin sonuna kadar yine orada okumaya devam etmiştik. Ardından mezun olduk; şimdi ablam üniversitede tıp okumaya devam ediyor, ben de İngiliz edebiyatı.

Müze girişinde muhtemelen eski evin içinde su izleri bırakmayın diye şemsiyenizi asabileceğiniz bir askılık vardı. Anneminkini aldım, biraz salladım ve ikimizinkini yan yana koydum, daha sonra geri alabilmek için de küçük anahtarları cebime attım. İçeride sürgülü kapıları geçtikten sonra ayakkabılarınızı çıkarmak için iki ahşap tabure ve kahverengi terliklerle dolu sepetlerin olduğu bir alan vardı. Ben botlarımla uğraşırken, annemin kendisininkini sanki hayatı boyunca Japonya'da yaşamış gibi çıkardığını fark ettim, ayak parmakları da sokağa doğru bakacak şekilde muntazam bir çift olarak yan yana koydu, çünkü daha sonra da yine bu şekilde giyip çıkacaktı. Ayağına yeni yağmış kar beyazı gibi tabanları olan hiç bozulmamış bir çift çorap giymişti.